

En av tre tannleger sluttet

En av tre offentlige tannleger i Hedmark sluttet i fjor. – Dette er et stort problem, sier fylkestannlege Claes T. Næsheim.

Hedmark er et langstrakt fylke med mange tannlegekontorer på små steder og i byene Kongsvinger, Elverum og Hamar.

– Det går nesten ikke en uke uten at jeg får beskjed om at en tannlege slutter, eller at jeg har intervju for å skaffe nye tannleger. Slikt tar mye tid. Vi har mye annet viktig arbeid som vi skulle gjort i stedet.

Til sammen 15 tannleger sluttet i Hedmark i fjor, og de er stort sett i alderen midt i 20 årene og opp til 35 år.

– Vi har sluttsamtaler med hver enkelt tannlege, understreker Næsheim.

De fleste vil hjem til sin familie og sine venner i Oslo-området. De savner også bymiljøet. Noen utenlandske tannleger reiser tilbake til sitt hjemland, for eksempel Sverige og Polen.

Noe av det mest problematiske for fylkestannlegen i Hedmark, er at tannlegene som slutter kun har vært i jobben ett år eller to. Det hender også at oppsigelsen kommer i prøvetiden.

Fylkestannlegen i Hedmark rekrutterer mange tannleger som er nyutdannet ved Det odontologisk fakultet i Oslo. De fleste er kvinner. Noen kvinner har utenlandsk bakgrunn, og disse har enda sterkere bånd til sine familier i hovedstaden, er inntrykket til Claes T. Næsheim etter sluttsamtalene.

Lang avstand

Det største turn-over problemet akkurat nå er i fylkeshovedstaden Hamar og Ringsaker litt lengre nord. Mange av de som sluttet, pendlet fra Oslo-området, mer enn 11 mil en vei. Disse ønsket ikke å flytte da de fikk sin første tannlegejobb.

– Vi må vel finne på noe smart for å beholde våre tannleger i lengre tid, sier fylkestannlege Claes T. Næsheim i Hedmark. Foto: Tuva Kleven.

De nyutdannede begynner i en offentlig tannklinikk før mange fortsetter i en privat klinikk.

Ingen av de nyutdannede tannlegene har vært misfornøyd med det tannlegefaglige ved klinikkene i det offentlige i Hedmark.

Samme trend

I Hedmark sluttet nøyaktig 34 prosent av tannlegene i fjor. Samme trend fortsetter i år.

– Eldre tannleger, som har vært i samme klinikk i flere tiår, mener høy turn-over verken er bra for de som arbeider i klinikken eller pasientene som ofte må forholde seg til ny tannlege, sier Næsheim. Han var selv tannlege i 30 år før han begynte i administrativt arbeid i fylkeskommunen.

– Hva skal der gjøre for å beholde deres nyansatte tannleger?

– Vi må vel finne på noe nytt, klokt. Kanskje skal vi gjøre en offensiv ovenfor elevene i våre videregående skoler. Der kan vi reklamere for tannlegeyrket til ungdom på stedene hvor vi ønsker at

de senere skal arbeide som tannleger. Kommer du for eksempel fra en liten by eller et lite sted i distriktet, er det lettere å trives på lignende steder.

Claes T. Næsheim minner også om at det går an å innføre turnusordning for tannleger, på samme måten som leger må arbeide i to år på et legekontor eller i et sykehus, før de får sin endelige autorisasjon.

– Kan dere gi tannlegene bedre lønn for å beholde dem lenger?

– Vi har gitt tannlegene bedre lønn allerede. En nyutdannet tannlege i Hedmark tjener nå minst 527.000 kroner. I tillegg kommer forskjellige økonomiske fordeler vi har innført. Alle tannleger får et etableringstilskudd på 50.000 kroner som en engangsutbetaling, minus skatt, med to års bindings-tid. Slutter vedkommende de to første årene, må tilskuddet tilbakebetales. Nyutdannede tannleger får også et juniortillegg som en del av lønnsforhandlingene. Beløpet har vært opptil 20.000 kroner.

Tankebilde

– Det siste jeg gjør under hvert intervju med nyutdannede tannleger, er å gi dem et faglig, pedagogisk tankebilde: Om du blir i stillingen i kortere tid enn to år som helt fersk tannlege, får du ikke den beste læringen i faget. Det beste for alle nyutdannede tannleger er å se igjen sine egne diagnostiske vurderinger, sin egen behandling, og lære av det. Opplevelsen av å se pasientene igjen innen et år eller to, er gull verdt, enten man er i privat eller offentlig klinikk.

– La jeg fyllingene riktig? Burde jeg sett nøyere på røntgenbildet? Var det dypere karies?

Tannlegene som er inne til intervju gir inntrykk av at det høres fornuftig ut å se igjen sine egne pasienter. Men det hjelper ikke mye i praksis, når en av tre slutter hvert år.

Kvalitet

Høy turnover ser ikke ut til å gi dårligere resultater i behandlingen av pasienter. Hedmark fylke er kåret til best

i Norge på tannhelse for ungdom to år på rad, basert på tall som er sendt inn fra alle fylkestannlegene i landet. Hedmark er blitt kjent for god tannhelse blant barn og ungdom.

– Vi tenker strategisk og forsøker hele tiden å finne kreative løsninger for å gjøre tannhelsen bedre, med et soleklart mål om at kun 50 prosent av 18-åringene skal ha null hull i år 2020. Og om ungdommene får enda bedre tannhelse, gir det mer tid til andre pasientgrupper, spesielt eldre mennesker.

Store forskjeller

Tidene forandrer seg. Næsheim trekker linjen fra 2008 og fram til i dag.

– I 2008 fikk vi ikke fylt opp stillingene våre. Vi måtte lokke nyutdannede tannleger til våre stillinger, minnes han.

Interessen for stillinger har økt utrolig siden den gang.

– I høst var det foreløpig rekord med 38 søkere til en tannlegestilling i vår klinikk i Brumunddal nord for Hamar. Men to av tre søkere hadde utdanning

fra læresteder i Ungarn, Polen eller andre land. Disse søkerne får ikke fullverdig lisens i Norge, men de må arbeide under ledelse av autorisert tannlege i to år i Norge. Hedmark fylke tar sitt samfunnsansvar, men kan ikke gjøre det hele tiden, og ikke i Brumunddal denne gang.

Noen av søkerne til stillingen i Brumunddal blir ferdig utdannet i Norge i januar. Da Næsheim hadde gått nøye gjennom alle søknadene, var det kun noen få aktuelle tannleger igjen. Selv om antall søkere er svært høyt, blir det ikke lett å finne tannleger som med stor sannsynlighet kommer til å bli i sin stilling i mange år fremover.

– Jeg håper at den negative trenden med høy turn-over snur, og at tannlegene som ansettes i våre offentlige tannklinikker i Hedmark blir i jobben i lang tid, sier fylkestannlege Claes T. Næsheim.

*Tekst og foto:
Harald Vingeslgaard*

Husk å melde adresseforandring!
www.tannlegeforeningen.no